

Jnr.:2015-7159

Den 28. september 2015

Fagligt notat om udvikling af sælsikre og fangsteffektive fiskeredskaber

Bestanden af spættet sæl og gråsæl er begge vokset betydeligt de senere år. Begge arter er fredet efter jagtloven og er tillige omfattet af EU's habitatdirektiv¹. Sælernes fremgang i dansk farvand er et udtryk for at vores natur er i fremgang. Samtidig oplever rigtig mange fiskere problemer med de voksende sælbestande - både i form af tabt fangst og ødelagte redskaber. Problemerne er geografisk afgrænsede og omfatter begge sælarter.

Nærværende notat sammenfatter den indsats, som Miljø- og Fødevarerministeriet har igangsat i relation til konflikten mellem fiskeri og de voksende sælbestande, samt redegør for gennemførte projekter med forsøg af stærkere fiskeredskaber i det såkaldte Dyneema materiale, herunder fiskernes egne forsøg og erfaringer. Det har været og er fortsat muligt at søge om tilskud til indkøb af redskaber i Dyneema under forskellige tilskudsordninger i Fiskeriudviklingsprogrammet.

Igangværende indsats

Det tidligere Fødevarerministerium har prioriteret midler til en række forsknings- og tilskudsprojekter, som dels skal støtte udvikling og afprøvning af nye bæredygtige sælsikre fiskeredskaber samtidig med at problemets omfang undersøges og kortlægges. Der er prioriteret mere end 10 mio. kr. til området de seneste år. Nedenfor gennemgås de projekter, som er igangsat.

Kortlægning af sælskader i dansk fiskeri (DTU Aqua projekter)

Projektets formål er at dokumentere omfanget af sælskader i dansk garn- og krogfiskeri. Projektet ser endvidere på forekomster af sæl- og leverorm i torsk, økonomiske tab for fiskeriet samt mulige afværgende samt kompenserende foranstaltninger.

Projektet er netop afsluttet. DTU Aqua m.fl. konkluderer at omfanget af sælskader varierer geografisk og mellem fiskere. Projektet konkluderer, at konflikterne mellem fiskere og sæler kan geografisk afgrænses til ca. 7 områder. Et af de steder, hvor fiskerne især oplever problemer, er omkring Bornholm, hvor den stigende gråsælbestand betyder flere skader på redskaber og fangster. I Limfjorden oplever garn- og rusefiskere problemer med spættede sæler.

Udvikling af sælsikre redskaber (DTU Aqua projekter)

Projektets formål er at udvikle og afprøve alternative metoder til at beskytte fangster og redskaber mod angreb fra sæler. Projektet har to hovedkomponenter. Den ene komponent omfatter udvikling og afprøvning af tejner til fangst af torsk, og sker i et samarbejde med projektet 'SEAL SAFE', som beskrives nedenfor. Den anden komponent har til formål at undersøge om elektriske felter ved faststående redskaber (som fx garn og ruser) kan holde sæler væk, herunder om det er en mulig

¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31992L0043:DA:HTML>

løsning i forhold til det praktiske fiskeri. Endvidere undersøges fisks reaktion på elektriske felter (strøm). Projektet undersøger desuden gråsælens fødevalg i danske farvande.

Projektet er endnu ikke afrapporteret.

SEAL SAFE projektet (DTU Aqua projekter)

Projektets formål er at udvikle og afprøve tejner til fangst af torsk. Arbejdet er baseret på den svensk-udviklede 'to-kammer tejne' og skal øge fangstraten for denne type tejne gennem et fiskeri-forsker samarbejde. Fangstraten skal øges til mindst 4 kg torsk pr. tejne pr. dag. Der arbejdes pt. videre med en række modificerede tejner med det formål at opnå højere fangstrater. Endvidere undersøges det, hvordan man bedst beskytter tejerne mod angreb fra sæler.

Projektet afrapporteres i 2016.

Forsøg med alternative fiskeredskaber i Dyneema materiale

Dyneema er et stærkere materiale, som i højere grad kan modstå angreb fra sæler. Spættet sæl har i længere tid været en udfordring for fritids- og erhvervsfiskere i deres rusefiskeri. Der er udviklet ruser i Dyneema. Denne ruse kan modstå sælangreb og beskytter fangsten. Samtidig er den fangsteffektiv.

DTU Aqua gennemførte i 2005 en række forsøg i samarbejde med to erhvervsfiskere, hvor forskellige typer af Dyneema ruser blev testet. Forsøgene viste, at et 'standard åleruse-net' kunne udskiftes med Dyneema-net uden tab i fangstraten. Dyneema ruser er imidlertid ikke udbredt i dansk fiskeri trods de gode resultater. Årsagen er bl.a. problemer med fremskaffelse af Dyneema i de rigtige størrelser.

Flere steder i Limfjorden anvender rusefiskere en tilpasset ruse, som fiskerne selv har udviklet. NaturErhvervstyrelsen har på baggrund af konkrete ansøgninger givet tilladelse til anvendelse af den tilpassede ruse.

Status vedrørende ansøgninger om støtte til erhvervelse af redskaber i Dyneema

Det er muligt at søge om projektstøtte til test af Dyneema-redskaber, herunder tilskud til erhvervelse heraf under en række ordninger i regi af Det Europæiske Hav- og Fiskeriudviklingsprogram (EHFF). Der er i perioden 2013-2014 ikke modtaget projektansøgninger vedrørende Dyneema-redskaber for fiskeri i Limfjorden. I 2015 er der modtaget én ansøgning, som har modtaget projektstøtte, mens en række ansøgere har fået afslag, da de ikke søgte om Dyneema-redskaber. Flere ordninger åbner senere i 2015 og i 2016, hvor det igen vil være muligt at søge om projektstøtte.